1968

Den 15 januari:Regeringen har enl. vad vi nyligen fått veta ,bifallit min framställning om förlängd preskriptionstid för Raouls arvsrätt och föreslagit höstriksdagen en ny lag härom,vilket riksdagen beviljat . Jag har i dag inlämnat en framställning till Södertörns häradsrätt om ny kungörelse .

Den 26 januari: Maj har i fjol skrivait ett brev till Stalins dotter Svetlana för att fråga henne om (hon) under sin vistelse hos fadern hört om Raoul.I dag kom ett svar från henne där hon säger:"I regret very much that it is impossible for me to know what could have happened .Could you not,perhaps,write to the United Nations for the sad information which you seek."

Vi ha fått hitsänt genom Pressurklipp en artikel i Kristianstad bladet för den 20 jan.om ett föredrag ,som en ungersk professor Paul Tomory hållit vid ett sammanträde i Rotary i Osby d. 18 jan. Därvid yttrade Tomory att hans fulla övertygelse var att Raoul Wallenberg lever. Det är troligt att hans papper brändes i samband med Berias avrättning, men det officiella meddelandet att han dött 1947 strider mot det förhållandet att han fanns i fängelse 1948-1949.Tomory hade häktats i Wien 1948 och förts till Ljubljanka samt sänts vidare till Sibirien.Den 17 maj 1949 fick hans föräldrar meddelande om att han avlidit i ett ryskt koncentrarionsläger .1956 frigavs han och återvände till Ungern ,men flydde därifrån efter revolutionen .Under fem år har han verkat vid Lunds universitet .Han bor Ingvallavägen 34,Malmö Tel.040 66291.Vi ha bett Guy höra honom närmare.

Den 1 februari: Guy har talat med Tomory i telefon .Enl. vad denne sagt hade Raoul år 1948 sammanträffat i Ljubjanka med en ungersk generalöverste Lajos Veres de Dalnoki ,som han tidigare känt i Budapest.Denne Dalnoki bor nu i London och är världspresident för ungerska frihetskämpar. Guy har skrivit ett brev till honom .Hans adress:Stafford Terass 23,# London W 8 .

Den 6 februari: Mr. Arthur D. Morse ,som besökte oss år 1966 för att samla material ang. Raoul för en artikel i tidningen "Look" har nu skickat oss en bok om Hitlers försök att utrota judarna kallad"While six million died."Han vänder sig där mot Washington state Department ,som visat sig kallsinnig gent emot judeförföljelserna.I motsats härtill framhåller han Raouls hjältemodiga insats för att rädda judarna i Budapest .Han skriver samtidigt följande brev till Maj.

sid 2

Arthur D. Morse
4 Bradford Road
Scarsdale ,Bew York.

February 4,1968

Dear Mrs .von Lerdel

At last I have some newss for you.I have sent you by airparcel a copy of my book,"While Six Million Died",which is about to published here. I enclose a copy of the advance review of the book in Publisher's Weekly, an influential journal which is read by all booksellers.You will note the reference in the review to your gallant son,whose heroic actions are described in the chapter,Rescue From Ungary .So far the book will be published in England ,France,Italy and Germany as well as the United States and I will notify you of the varicus publication dates.The English date,the only one known,is april 8.

A number of problem which we could not forsee developed in connection with the LOOK article.For one thing LOOK ran two long installments of my book and felt that the story of Raoul was to closely related to that material .The editors of LOOK were kind enough enough to agree to allow me to publish the material elsewhere and I have just arranged with the editors of TRUE,for definite,swift publication.TRUE has a circulation of several million and that , in combination whith the book , which also mentions Raouls captivity by the Russians,will serve to bring the story to great numbers of people.

You will remember that Mr. Moskin of LOOK visited you and recceived photographs and other illustrative material for the article, He will turn it other to me when he receives a note from authorizing this. I hope you will be able to send this approval to him as soon as possible.

His adress:

J.Robert Moskin,Foreign Editor
LOOK Magazine
488 Madisen Avenue, New York, N.Y.

I hope you and your family are well .I will return the photographs to you promptly after their ues by TRUE.

Sincerely

Arthur Morse .

Den 19 februari: Enl. vad Professor von Dardel meddelat har General de Dalnoki svarat på hans bref och förklarat att han inte sammanträffat med Raoul i Ryssland .

Den 26 mars: Mot min förmodan har Karin Falkman och Nitas barn motsatt sig min framställning till häradsrätten om förlängd preskiptionstid i fråga om Raouls arv. De ha tydligen begärligt studerat makarna Villius' bok. Jag har i dag ingivit en inlaga till häradsrätten , vari jag utförligt motiverat skälen för förlängd preskriptionstid.
Min framställning till häradsrätten av den 15/ 1, Karin Falkmans och Nitas barns yttranden samt min inlaga den 25 mars är av följande lydelse:

sid 4

f.d. Överdirektör
Fredrik von Dardel
Auravägen 25.Stockholm.

Till Södertörns Domsagas Häradsrätt Ingivet den 16/1 1968

Undertecknad god man för bortovarande Raoul Gustaf Wallenberg anhåller härmed om ytterligare förlängning preskriptionstiden för Raoul Wallenbergs rätt till arv efter hans farmor fru Annie Wallenberg ,som avled i Saltsjöbaden den 31 oktober 1953 och såsom arvinger efterlämnade . förutom sonsonen Raoul Wallenberg döttrarna fru Karin Falkman och Fru Nita Wallenberg.Den sistnämnda avled år 1966 och efterlämnade två döttrar fru Ann Höhne,Kröyers vej 28,Aarhus,Danmark och fru Birgitta Wallenberg.Blockhusudden,Stockholm,samt en son Gustaf Söderlund, Stavkärnsvägen 11,Upsala.Fru Falkmans nuvarande adress är Styrmansgatan, Stockholm.

Häradsrätten som låtit i Post-och Inrikes tidningar av den 7 april 1953 intaga en kungörelse jämlikt 9 Kap. I§lagen den 6 juni 1928 om att arv efter Annie Wallenberg tillfallit Raoul Wallenberg har sedermera med stöd av lagar den 28 februari och den 11 maj 1962 om förlängning av tid för preskription av rätt till arv eller testamente.förordnat att den tid inom vilken Raoul Wallenberg hade att göra sin rätt efter Annie Wallenberg gällande skulle förlängas med ytterligare två femårsperioder .av vilka den senare skulle räknas från den 7 april 1963. Några säkra uppgifter om Raoul Wallenbergs nuvarande belägenhet har inte kunnat erhållas .På grund av vissa underrättelser,som närmare angivas i Utrikesdepartementets år 1956 och 1965 utgivna vitböcker om Raoul Wallenberg, har man emellertid anledning att räkna med möjligheten att han fortfarande lever inom Sovjetunionen .

Genom lag den 1 december 1967(svensk författninssamling 651 /1967) angående ändring i lagen den 28 februari 1950 (nr:52) om förlängning av tid för preskription av rätt till arv eller testamente har därför detta lagrum givits följande ändrade lydelse:" Tid inom vilken arvinge eller testamentstagare efter kungörelse enl. 16 kap.1,2 eller 3§§ ärvdabalken har att göra sin rätt gällande må om skäl äro därtill,av rätten förlängas. Sådan förlängning må ske med högst fem år i sänder.men må sammanlagt ej avse mer än femton år.

Under åberopande härav anhåller jag att den tid ,inom vilken Raoul Wallenberg har att göra sin rätt gällande till arv efter Annie Wallenberg måtte av häradsrätten förlängas med ytterligare fem år från den 7 april 1968, Djursholm den 15 januari 1948 .

Fredrik von Dardel.

sid 3

25 febr.1968 . Uppsala

Till Södertörns Domsagas Häradsrätt

Yttrande angående överdir. Fred. von Dardels ansökan om förlängd preskriptionstid för Raoul Wallenbergs arvsrätt.

Ifrågavarande preskriptionstid har hittills förlängts med fem år i sänder ,från att ursprungligen ha gällt de då lagstadgade fem åren efter det att Raoul Wallenberg då efterlystes d.7.4.1953.ex officio.

Det är undertecknats uppfattning ,att preskriptionstids förlängningen var välmotiverad ,så länge Utrikesdepartementet icke hade fullbordat den utredning av de mängder av vittnesmål ,som förekommit med innebörd att Raoul Wallenberg varit i rysk fångenskap i början av 1950-talet och eventuellt senare.Utredningen ifråga avslutades emellertid i och med utgivandet av "Vitboken 1965.

De i vitböckerna 1957 och 1965 offentliggjorda vittnesmålen har underkastats en källkritisk analys av docenten vid Stockholms universitet ,Han Villius ,som utgivit resultaten av analysen i bokform 1966, "Fallet Raoul Wallenberg ".Doc. Villius fann,att de vittnesmål,som antydde att Raoul Wallenberg befann sig vid liv efter 1947, samtliga var grundade på hörsägen eller avgivna av mindre trovärdiga personer . Vittnesmålen kunde i de flesta fall ej heller kan anses oberoende av varandra.

Officiellt har man upprepade gånger meddelat från Sovjetunionen, att varje spår saknas av Raoul Wallenberg alltsedan 1947.Från sistnämnda år uppgavs det 1957 , likaledes officiellt ,att man efter en noggrann undersökning av fallet funnit en anteckning av en läkare i i en fängelse sjukhus journal ,vari Raoul Wallenberg förklarades ha avlidit .Anteckningens äkthet bör icke betvivlas,enligt doc. Villius.

Undertecknad önskar att Häradsrätten måtte taga ställning till, huruvida skäl nu verkligen finnas för preskriptionstidens ytterligare förlängning,mbg beaktande av ovanstående .Det är undertecknads uppfattning , att begreppet "skäl" i detta fall skall innefatta en omständighet som gör det sannolikt att Raoul Wallenberg ännu är vid liv.

Uppsala 25 februari 1968.

Gustaf Söderlund

sid 6

Till Södertörns domsagas härads rätt.

Härmed inges två inlagor till häradsrättens ärende nr NI Ä 17/68. inför vilket undertecknad beretts tillfälle för yttrande.
En av inlagorna är försedd med parternas namnunderskriter, som bevis för att godkänner innehållet, oaktat tiden för deras rätt till yttrande har överskridits.

Uppsala den 8 mars 1968

Gustaf Söderlund

Amanuens Gustaf Söderlund
Stavkärnsvägen 11
Uppsala.

1968

den 27 mars : Maj har varit angelägen att få säker kännedom att Gouazé redan innan han lämnade Moskva ,gav franska ambassaden där meddelande om att Brugger i Vladimirfängelset berättat för honom sin knacknings kontakt med Raoul .Hon har därför ringt till Leifland i UD.och bett honom om en avskrift av protokollet rörande Leiflands förhör med Gouazé

Den 31 mars :Vid telefonsamtal mellan Maj och Leifland har denne sagt att han sökt efter protokollet ang. förhöret med Gouazé,men inte kunnat finna det .På fråga av Maj om handlingar ang. Raoul utlämnats till eller visats för Villius sade Leifland att detta så visst han visste ,inte varit fallet ,men att Villius varit uppe hos statsrådet Palme och att det var möjligt att denne givit honom upplysningar.Av Villius bok framgår tydligt att han fått del av förhörsprotokoll, som inte offentliggjorts i vitböckerna(Brugger,Henkelsdorff och Mulle.)

Den 10 april: Leifland har i dag skickat oss en kopia av ett år 1958 upprättat förhörsprotokoll med Gouazè.Enligt detta protokoll hade ~~Gouazé~~ Gouazé förklarat att Gogeberdze var en utomordentligt bra person ,men att han aldrig talat med Gouazé om Raoul .Den som verkligen kände till Wallenberg var Brugger ,vilkens berättelse Gouazé vid sin frigivning rapporterat till franska Moskva ambassaden ,varvid han dock betecknat ~~Raoul~~ Wallenberg som" den svenska konsuln," År 1956 hade Gouazé hört talas om Raoul av Bastanov , vilken vistats i såväl corpus 2 och corpus 3 i Vladimir.Såvitt Gouazé kunde erinra sig ~~att~~ (denne vistats med Wallenberg tillsammans , men möjligen förhöll det sig så att han bara hört talas om Wallenberg.

I protokollet talas det om ett brev från Sohlman till Åstöm ang. Gouzés rapport till den franska ambassaden.Vi ha begärt en avskrift av denna rapport.

Den 15 april: Leifland har nu skickat den begärda avskriften av förhörsprotokollet ang. Gouazé.Där åberopas ett brev från Petri till Åström ,som inte översänts till oss och som antagligen återger ordalydelsen av Gouazés rapport till franska ambassaden .Maj har bett Leifland om en avskrift av detta brev .

Den 22 april :I dag ha vi fått en ny inlaga från Karin Falkman m.fl., vari de åberopa Villius bok och yrka på skifte av Raouls arvslott .Jag har varit uppe på UD för att lämna Villius' T.V. föredrag till Leifland för att han skall få ta en avskrift av det.Leifland föreföll uppriktig och

intresserad för Raouls sak. Han sa att han skulle be Erlander att få fara till U.S.A. för att höra med Walter Ciszek om han haft kontakt med Raoul .Han skulle också be om ett uppdrag för Danielsson att gå igenom UD:s handlingar ang. Raoul .

Karin Falkman m. fl. . inlaga samt mitt svaromål är av följande lydelse:

sid 7.

Till Södertörns domsagas häradsrätt

Förklaring ,avsedd att beaktas vid häradsrättens ställningstagande till Överdirektör Fred.von Dardels ansökan angående preskriptionstidsförlängningf för Raoul Wallenbergs arvsrätt.

Vi arvingar till den d. 31 / 10 1952 avlidna fru Annie Wallenberg ,Saltsjöbaden, önskar framföra förljande:

Vi ha gemensamt diskuterat frågah om preskriptionstiden för Raoul Wallenbergsrätt till del i arvet efter Annie Wallenberg, och har kommit till slutsatsen , att preskriptionstiden icke rimligen bör förlängas ytterligare , då vi anser det osannolikt att Raoul Wallenberg ännu är i livet.
Trots detta är vi villiga att sluta ett avtal med Raoul Wallenbergs gode man ,Fred von Dardel ,om han så påfordrar ,med innebörd att Raoul Wallenberg skall återfå sitt arv av oss , i den händelse han trots allt ännu lever och inom rimlig tid återkommer till Sverige.
Detaljerna i detta avtal bör utformas av opartisk fackman , vårt enda krav är att avtalet icke skall åsamka oss förlust utöver de tillgångar ~~de tillgångar~~ och eventuellt den nettoavkastning vi erhåller efter det att ifrågavarande arvslott skiftas oss emellan ,då hittillsvarande preskriptionstid för Raoul Wallenbergs rätt till del i arv et utgår den 7 april 1968.

Stockholm den 7.3.68.

- Karin Falkman

Århus den 28 / 2 -68
Ann Höhne

Stockholm 7.3.1968
Birgitte Wallenberg.

Uppsala den 8.3.-68

Gustaf Söderlund.

sid 8

1968 Till Södertörns Domsagad Häradsrätt. Box 4066 Sthlm 4

Ingiven 26 /3.

Sedan jag fått del av de yttranden som fruarna Karin Falkman,Ann Höhne, och Birgitte Wallenberg samt amanuensen Gustaf Söderlund avgivit beträffande min framställningen till Häradsrätten beträffande förlängning av preskriptionstiden för Raoul Wallenbergs rätt till arv efter hans farmor fru Annie Wallenberg ,får jag anföra följande:

Då jag såsom god man för Raoul Wallenberg under hans bortovaro har att tillgodose hans ekonomiska intressen ,har jag ansett mig skyldig att före den nu löpande preskriptionstidens utgång göra en framställning till Kungl. Majt om ytterligare förlängning av denna tid .Till stöd för min uppfattning att Raoul fortfarande kunde vara i livet åberopade jag därvid en den 11 april 1966 daterad promemoria , varav ett antal exemplar här bifogas.

I ovan angivna yttranden har uttalats , att preskriptionstiden inte rimligen borde förlängas ytterligare, då det var osannolikt att Raoul fortfarande fanns i livet.Gustaf Söderlund har därjämte åberopat en av Doc.enten Hans Villius år 1966 utgiven bok om fallet Raoul Wallenberg,vari uttalats att alla vittnesmål ,som antydde att Raoul befunnit sig vid liv efter 1947 ,var grundade på hörsägen eller avgivna av mindre trovärdiga personer.

Makarna Hans och Elsa Villius ,som i denna bok framfört en hypotes , enligt vilken sovjet myndigheternas uppgift om att Raoul avlidit 1947 skulle vara förtjänt av tilltro ,har för att hävda denna hypotes sökt i möjligaste mån diskvalificera de vittnen , som efter år 1947 haft förbindelse med Raoul . Vad de försökt i detta avseende har emellertid inte varit byggt på några godtagbara bevis och kan inte betecknas som vederhäftigt,liksom ej heller andra delar av boken.

Statsministern Tage Erlander har i ett företal till utrikesdepartementets år 1965 utgivna vitbok om Raoul anfört bl. a:

" I ett demokratiskt land skall den enskilda medborgaren kunna lita på att samhället inte sparar några ansträngningar till hans skydd.Så länge möjlighet finns måste denna strävan fortsätta och fullföljas."

I ett intervjuuttalande angående makarna Villius bok om Raoul, som återgivits i tidningen Expressen den 11 januari 1966 , har statsministern förklarat sig vilja bestämt understryka att boken ingenting ändrade i hans

tidigare bedömning av denna affäroch att denna bedömning var precis densamma efter läsningen av boken som den var före.

I överensstämmelse därmed har 1967 års lag om ytterligare förlängd preskriptiontid utfärdats.

Det har antytts att utredningen angående Raouls öde skulle ha avslutats med utgivandet av vitbok nr:2 om Raoul.

Av statsministerns ovan avgivna yttrande framgår att detta inte är fallet .Allt emellanåt ha nya spår framkommit som föranlett utredningar. Enbart efter ingången av år 1967 har utredningar verkställts angående tre olika vittnesutsagor som avsett Raoul. En del utredningar äro ännu inte avslutade.

ÖDen omständigheten att en lång tid förflutit sedan Raoul fängslats , utesluter icke att han fortfarande lever .Enligt vad som meddelas i en nyligen utkommen bok av författarna Wise and Ross med titeln "Espionage Establishment" har en politisk fånge vid namn Walther Ciszek år 1963 utväxlats efter en 23-årig fångenskap inom Sovjetunionen

Det måste anses önskvärt att alla spår,som kan leda till ökad kännedom om Raouls öde ,noggrant undersökas.Enligt medgivande av överförmyndaren får en del av avkastningen på Raouls arvsmedel användas för detta ändamål.Om häradsrätten inte skulle bifalla min framställning om förlängd preskriptionstid,skulle detta kunna tolkas som ett uppgivande av Raouls sak . Det borde dock ligga i allas intresse att alla möjligheter ,som kan leda till Raouls återkomst till hemlandet eller åtminstone till vinnande av säker kumskap om vad som hänt honom , bli utnyttjade och att man i det längsta skall sträva mot detta mål .Jag anser därför skäl föreligga för bifall till min framställning .

F.v.Dardel.

Till Överdirektör Fredrik von Dardel för kännedom.

Till Södertörns Domsagas Häradsrätt.

ink.22 april 1968.

Beträffande preskriptionstidsförlängning för Raoul Wallenbergs rätt till arv efter Annie Wallenberg.

I rubricerade ärende har överdir. Fredrik von Dardel insänt ett genmäle till vår inlaga av den 25.2-68.Då vi beretts tillfälle till förnyat yttrande , vill vi anföra följande:

Överdir. von Dardel ifrågasätter docent och fru Hans Villius vederhäftighet i deras bok "Fallet Raoul Wallenberg".Vi anser att deras vederhäftighet icke skall ifrågasättas nu ,då man ej gjorde det i offentliggjorda omdömen om deras bok 1966.Bl. a. har statsminister Erlander erkänt att han funnit docent Villius tolkning av den ryska dödsattesten"genial oc bestickande("Expressen d.31.1-66).Åtskilliga kritiker fann en del av doc. Villius slutsatser väl djärva ,men dock fullt plausibla.Själva källkritiken ansågs i stort riktig .Endast mindre sakfel utan betydelse kunde påvisas . Boken är ej avsedd som en slutgiltig lösning av frågan om Raoul Wallenbergs öde ,vilket framgår av innehållet. Vidare bör det beaktas att såsom framgår av Expressen d.28.1-66, har doc,Villius vid sin forskning till stor del just ägnat sig åt källkritiska problem, och"har gjort sig känd som en säker spårhund i det förflutna "

Till härvarande inlaga bifogas ett exemplar av boken ifråga , vari speciellt sidorna 117-158 behandlar de vittnesmål ,som överdir. v. Dardel åberopar i det P.M. , som bifogats inlagan av d. 25.3-68. Vi anser att häradsrätten skall ha tillgång till såväl de åberopade vittnesutsagorna som kritiken av utsagorna.

Då det tydligen ännu framkommer nya vittnesmål, de må vara sanna eller inte ,är det av vikt att framtida upplysningar om Raoul Wallenbergs öde icke förhindras av ekonomiska skäl.Raoul var även vår nära och avhållna släkting , och det är även i vårt intresse att få större klarhet i vad som hänt honom .Vi föreslår därför att ,då överförmyndaren tidigare har medgivit att en del av avkastningen från Raouls arvsmedel fått användas till utgifter för efterforskningar av Raoul , att även om arvslotten i fråga övergår till oss vid fördelning jämlikt 9 Kap, § 6 i arvslagen

skall en motsvarande summa eller maximalt 50% av arvslottens avkastning årligen ställas till Raouls gode mans förfogande ,för motiverade utgifter.Avtalstiden torde utsträckas under fem år ,vilket skulle förlängas , om skäl finnas . Vi upprepar samtidigt vårt erbjudande om att Raoul skall erhålla sin arvslott efter Annie Wallenberg genom vår försorg, därest han trots allt ännu lever och återkommer ur rysk fångenskap.
I sammanhanget vill vi understryka , att vi hyser största förtroende för Raouls gode man och det arbete han nedlagt under efterforskningarna av Raoul.
Beträffande det förhållandet,att UD ej ännu avskrivit Raoul Wallenberg-ärendet , vil vi påpeka att vi inte erhållit andra uppgifter än vad som hänför sig till pressnotiser under 1966,vari utsades att några väsentliga vittnesmål ej framkommit under senare år , varför ingaa utredningar pågick.UD hade dock icke helt avskrivit ärendet .Statsminister Erlander bekräftade detta i intervju i Expressen d.31.1.-66
Givetvis skulle vi härvarande fråga taga hänsyn till avgörande fakta , om sådana framkommit i de vittnesmål under 1967 ,som överdir, von Dardel åberopar i sin senaste inlaga.Vi föreslår,att häradsrätten måtte infordra uppgifter från UD om vittnesmålens natur. I det följande underförstå vi dock ,att vittnesmålen från 1967 är av mindre betydelde jämfört med tidigare åberopade vittnesmål, då deras existens först nu påtalas , och intet utsäges om deras innehåll.

Vi anser vidare att man inte skall sammanblanda frågan om vikten av fortsatta efterfors kningar av vad som hänt Raoul , med härvarande arvsfråga , vilken senare måste vara av jämförelse vis mindre betydelse.
Det torde vara unikt ,att ett arv står oskiftat i så lång tid som i detta fall .Man bör alltså icke tillmäta frågan om preskriptionstidsförlängningen så stor vikt , att exceptionella undantag göres från gängse praxis.
Slutligen vill vi klargöra ,att vi vidhåller i vad vi anfört i vår tidigare inlaga,samt att vi på grund av de omständigheter vi ovan framlagt,anser att skäl saknas till ytterligare förlängning av preskriptionstiden för Raoul Wallenbergs rätt till arv efter Annie Wallenberg.

Stockholm d.19.4.-68 Stockholm d.19.4.-68 Uppsala d.20.4-68
Karin Falkman Birgitte Wallenberg Gustaf Söderlund

Århus den

Ingen underskrift av Ann Höhne

1968

~~Till Södertörns häradsrätt domsaga~~

Till Södertörns domsagas härddsrätt

I anledning av fruarna Karin Falkmans och Birgitte Wallenbergs samt Gustaf Säderlunds inlaga den 19 och 20 april 1968 får jag anföra ,att jag icke kan dela deras uppskattning av makarna Villius bok om Raoul. Denna bok rönte vid utgivningen skarp kritik i flera ansedda tidningar. Jag vill bl.a. åberopa en artikel av chefredaktör Hirschfeldt iUppsala Nya Tidning den 10 februari 1966.I en promemoria som här bifogas ,har jag för egen del framfört några synpunkter på boken .

De utredningar beträffande Raouls fångenskap ,som verkställts under de senaste åren ,har inte givit några resultat av sådan betydelse att de kunna läggas till grund för nya framställningar till Sovjetunionen , men de tala dock emot Sovjetmyndigheternas uppgift om Raouls död i juli 1947.Enligt vad en dansk berättat vid förhör inför byråchefen Danielsson vid Statspolisen har han i Butyrskajafängelset i Moskva sammanträffat med en ungrare Zoltan de Rivo ,som sagt sig på nyåret 1951 ha delat cell med en svensk diplomat . Man har försökt att komma i förbindelse med denne ungrare ,men ännu inte lyckats .Herr Philipp försöker att genom Västtysklands utrikesdepartement komma i förbindelse med fångar, som enligt ett ungerskt vittne skulle ha hållits isolerade tillsammans med Raoul i fånglägret Monastirka i närheten av Gorkij nder sommaren 1947. Även om dessa spår inte givit några upplysningar om Raouls upp - levelser under senare år ,är det angeläget att inte lämna något spår oprövat ,som kan skapa klarhet om hans öde.Det finns ännu anledning att räkna med möjligheten att upplysningar kan inflyta ,som kan klarlägga vad som hänt honom under de senaste åren och möjligen också var han nu befinner sig .

Jag anser mig mig därför böra vidhålla min ansökan om förlängning av preskriptionstiden för Raouls arvsrätt i enlighet med lagen den 1 december 1967. Om denna ansökan inte skulle bifallas och Raouls arvslott skulle skiftas ,måste detta uppfattas ,som en dödförklaring av Raoul även från svensk sida .Jag hemställer att Häradsrätten inte medverkar härtill.

Djursholm den 9 maj 1968.

F.v. Dardel .

1968

Den 10 maj :I anledning av ungraren Redeks berättelse berättelse om att han på sommaren och hösten 1947 sett Raoul i ett fångläger Monastirka invid Gorkij tillsammans med ett antal isolerade tyska fångar har Philipp ,efter anvisningar av statssekreterare Jahn i tyska parlamentet skrivit till en doktor Buchwaldt i Wiesbaden,konsul Zinserr i Prag och konsul Ponschab i Pidding samt konsul Korter i Ankara och frågat dem om de befunnit sig i detta läger och sammanträffat med Raoul.
Gunnar Lagergren ,Hovrättspresident i Göteborg,har talat i telefon med Buchwaldt som då förklarat att han inte varit i Monastirka och inte hört talas om Raoul eller någon svensk konsul.

Den 27 maj: Leifland har nu skickat oss en kopia av Sohlmans brev till Åström d.25/3 1958,som är av förljande lydelse betr. Gouazés rapport:

"Dans le courant de L'automne 1955 , deux de mes camarade de l'hopital de la prison de Vladimir :M.Bastanov(liberé,actuellement à Helsinki) et E. Brugger (encore détenu) apportèrent la nouvelle qu'ils étaient een contact "téléphonique" avec un personnage parlant anglais et allemand qui pretendit etre le consul suédois arreté en 1945 par les autorités sovjetiques à Budapest .
S'agit -il Effectivement de la personne recherchée ou bien un individu voulant se rendre interessant -categorie nombreuse dans les prisonsssovjetiques-ou bien d'un provocateur ,je nai pu verifier moi-mème .En tout état de cause j'etais personnellement en juin -juillet 1955 à l'hopital de la prison et je n'ai rien vu ni entendu qui put donner un fondement à l'affirmation de W.B. et de E.B..En 1956 il est certain que les cellules d'isolation de de l'hopital ne retenait pas cette personne ou que celleci se trouvait vraiment là, elle ne sortait pas dans les cours de promenades"

Den 7 juni: Philipp har i dag telefonerat, att han fått svar från de personer ,som han frågat om de sett Raoul i Monastirka .Ingen av dem har varit där eller hört talas om Raoul.

Den 25 juni: Från UD ha vi i dag på begäran fått avskrift av protokoll ang. förhör ,som den finska skyddspolisen år 1957 d. 26 mars hållit med M. Bastanov vid dennes hemkomst till Hälsingfors efter sin fängelsetid i Vladimir .Enligt detta protokoll har Bastanov uppgivit att han under denna vistelse inte haft någon kontakt med Raoul .Han hade delat cell med Gogeberidse, som inte omnämnt Raoul ,samt Brugger och Mulle ,av vilka den förre var en pratmakare och den senare hade mycket fantasi .Brugger hade berättat att han år 1955 i fängelset Wehrne Uralsk hört talas om

Den 25 juni: Från UD ha vi i dag på begäran fått avskrift av ett proto-
koll
att Raoul tidigare varit där ,men att han någon gång år 1954 eller 1955 flyttats därifrån till Vladimir.(Finska skyddspolisen var år 1957 under-ställld den kommunistiska inrikesministern).

den 27 juni: Från UD fick vi i dag julinumret av den amerikanska tidskrif-ten "True", där en lång artikel av Morse om Raoul var införd .Maj har skrivet ett brev till pater Walter Ciszek och frågat honom om han under sin 23 åriga fångenskap i Sovjetunionen haft någon förbindelse med Raoul.

Den 8 juli En författarinna vid namn Gusti Stridsberg har i år 1966 ut-given bok med titel "-Tänk inte med hjärtat"uppgivit att fru Kollontay gjorde allt för att få tag i Raoul "Wallenbegg ,men hennes möjligheter var begränsade ,Hon kände till den sovjetiska apparaten och fruktade den.Hennes efterforskningar var fruktlösa och till slut verkade hon ö-vertygad om att han ej fanns i livet.Den som försvann i Sovjet var i allmänhet praktiskt taget död.

Den 13 juli:Pater Ciszek har i dag skivit att han inte träffat Raoul eller hört talas om honom under sin fångenskap i Sovjet.Han förmodar att då Raoul var diplomat ,hade han blivit placefad i ett för prominenta fångar avsett läger i Taishet eller på ryska Taumem ,ca: 120 km. från staden Abakan.

Den 4 november:Genom Carl-Fredrik Palmstierna ,hörde vi att en tysk för-fattare vid namn Joseph Wullf givit ut en bok om Raoul ,som översatts till franska under titeln "Il fut leur espérance".Vi ha skaffat några exemplar av boken ,som är mycket uppskattande och tycks vara i huvudsak riktig .Jag telefonerade i dag till Södertörns domsaga och fick då med-delande att häradsrätten den 30 oktober bifallit förlängning-en av preskriptionen för Raouls arvsrätt.

Den 23 november:Nanna Svartz har givit oss sina nyss utkomna memoarer med titeln"Steg för steg".Hon berättar där(sid214 - 215) hur en rysk kollega vid en kongress i Moskva januari 1961 gav henne " ett otvivel-aktigt besked om att Raoul Wallenberg fortfarande levde."Hon fick " efter förfrågningar också veta att han var på mentalsjukhus". På sid 145 finns ett fotografi från en kongress i Madrid 1956, där man kan se den nyssnämnde kollegan ,Alexander Myasnikov,sitta vid samma bord som Nanna.

Från UD ha vi fått ett meddelande att man vid en sammankomst,som "Fight-ters against racial hatred " anordnat i Ottava ,Canada ,den 9 november hade tillkännagivits att organisationen beslutat bilda en RaoulWallen-berg Memorial genom att igångsätta insamling till en fond avsedd att användas till stipendier i Canada åt en universitets student från Stock-holm resp. Köpenhamn. Sekreterare Leifland ,som översänt meddelandet

Vänd!

till Maj ,har samtidigt skrivit att han i brev till ambassadör Lind bett denne se till att ordet "Memorial " stryks från namnet på fonden .Sammankomsten hade tillkommit för firande av 25-årsminnet av den räddningsaktion som år 1943 utfördes av danskar och svenskar för de av Gestapo hotade danska judarna

Den 30 november: UD har skickat Maj en kopia av en artikel om Raoul i " The Star Johannesburg för d. 21 nov. 1968.Artikeln är skriven av Joseph Marshall med rubriken "Riddle of missing diplomat-is russia holding him".Den slutar på förljande sätt: "It is a mystery with many faces ; apart from the question whether Wallenberg is still alive-and the Swedes are convinced that he was up at least 1961 - there is the mystery of why he was taken prisoner in the first place.

Was Wallenberg and his organisation considered a possible obstacle to the communist takke over of Hungary ? Did he know to much about the Reds believed vitally important .Or .Or did they try and persuade him to become ome of their agents?

Artikeln har skickats till UD av minister Eric Virgin.

Den 10 December: Från Nitas son Gustaf Söderlund ha vi fått ett brev som tycks tyda på en önskan att få tillstånd en uppgörelse beträffande Raouls arv efter hans farmor.Jag har besvarat det den 21 .Breven äro av följande lydelse:

2 maj 1968

P.M.

angående Elsa och Hans Villius bok om fallet Raoul Wallenberg

---

I denna bok har makarna Villius utgått från att uppgifterna i v. utrikesminister Gromykos memorandum den 6 februari 1957 skulle kunna vara riktiga.

I Gromykos memorandum har uppgivits att man bland arkivdokument från sjukvårdstjänsten i Ljubljanskajafängelset anträffat en den 17/7 1947 daterad rapport från chefen för fängelsets sjukvårdstjänst Smoltsov till ministern för statssäkerheten i Sovjetunionen Abakumov, vari rapporterats att den för Abakumov bekante fången Wallenberg under natten plötsligt avlidit förmodligen till följd av myocardinfarkt. På rapporten skulle Smoltsov ha antecknat att han personligt underrättat ministern och att order givits om likets kremering. I detta memorandum uttalas vidare att den slutsatsen borde dragas att Wallenberg avlidit i juli 1947. Det tillägges att man inte lyckats finna några som helst andra upplysningar i form av dokument eller vittnesmål, så mycket mer som Smoltsov avlidit år 1953, att Wallenberg tydligen arresterats i området för sovjetiska truppers krigshandlingar, att hans senare kvarhållande i fängsligt förvar och likaså de oriktiga uppgifter om honom, som vissa förutvarande ledare för säkerhetsorganen under en följd av år lämnat till Sovjetunionens utrikesministerium, var ett verk av Abakumovs brottsliga verksamhet samt att Abakumov blivit dömd för brott mot Sovjetunionens lagar och arkebuserats. I syfte att göra uppgifterna i Gromykos memorandum mer trovärdiga har makarna Villius framlagt vissa hypoteser. De anför att, då Wallenberg i januari 1945 lämnat Budapest hade han bl.a. medfört en stor penningsumma. "Vad som hände med denna egendom vet man inte men möjligt är att den spelat en roll för Wallenbergs vidare öden." De uppger att "Abakumov lär ha dömts bl.a. för att han orättmätigt tillägnat sig förmögenheter i ockuperade områden" (sid. 152). De omnämner att Wallenbergsaktionen den 15 juli 1947 framfört en vädjan till Stalin och att den svenska Moskva-ambassadören Sohlman, som i juni 1947 begärt ett snabbt svar om Wallenberg, den 16 juli 1947 gjort en påminnelse. Detta kunde ha föranlett förfrågningar till N.K.V.D., som utlöst ansträngningar att sopa igen spåren efter Wallenberg (sid. 152-153). Sedan denna enligt Smoltsovs rapport skulle ha avlidit natten till den 17 juli 1947, hade fångar, som delat cell med honom eller hans chaufför Langfelder, isolerats från andra fångar (sid. 146-151).

Det saknas bevis för att Abakumov, såsom makarna Villius syns antyda, tillgripit Wallenbergs reskassa och för att dölja detta låtit hålla honom ifängelse utan det sovjetiska utrikesministeriets vetskap. Det är ytterst osannolikt att så varit fallet. Det synes vara mera troligt att sovjetmyndigheterna vid sin ockupation av Pest fått kännedom om den roll Wallenberg spelat som ledare för en motståndsrörelse mot nazistregimen i Budapest, och befarat att han skulle kunna bli lika obekväm för den blivande Sovjetregimen därstädes som han dittills varit för nazistregimen. Den ungerska författaren Jenö Lévai har i en år 1948 utgiven bok om Wallenberg omtalat att denne med sina medarbetare planerat en vittomfattande organisation för räddning och återuppbyggnad efter de skador, som Budapests befolkning lidit under nazistregimen, och att han ämnade resa till Debreczen för att inhämta den ungerska frihetsregeringens och den sovjetiska kommendanturens tillstånd till denna plans genomförande. På resa till Debreczen den 17 januari 1945 togs emellertid Wallenberg i förvar av sovjetiska myndigheter och därigenom förhindrades han att fullfölja sin plan.

Mot antagandet att det sovjetiska utrikesministeriet saknat kännedom om att Wallenberg fängslats talar den omständigheten att Dekanosov, som vid denna tid var v. utrikesminster, var en av N.K.V.D-chefen Berijas män och blev vid dennes fall avrättad. Sedermera blev Vysjinskij, som under åren 1936-1938 varit åklagare i de av N.K.V.D. organiserade utrensningsprocesserna, v. utrikesminster. Både Dekanosov och Vysjinskij måste ha fått kännedom om Wallenberg genom de många framställningar, som gjorts angående honom från svensk sida, och båda hade med all sannolikhet så intima förbindelser med N.K.V.D., att de hade full kännedom om att han hölls fången i Moskva. Det är slutligen oförklarligt hur Sovjets Stockholms-ambassadör fru Kollontay några månader efter den 16 januari 1945 kunde meddela utrikesminister Günthers maka, att Wallenberg fanns i livet i Sovjetunionen, om hon inte fått kännedom därom genom utrikesminsteriet (U.D:s vitbok, I sid. 50).

Makarna Villius anser det otvivelaktigt att Smoltsov avfattat en rapport med den ordalydelse, som angivits (sid. 156). Denna rapport har emellertid inte blivit omnämnd i den not, som den 18 augusti 1947 avgivits av Vysjinskij och vari det uttalas att såsom resultat av noggrann undersökning fastställts att Wallenberg inte fanns i Sovjetunionen. Rapporten har inte heller blivit omnämnd i den not, som den 19 mars 1956 (således efter Stalins och Abakumovs död) avgivits av chefen för utrikesministeriets skandinaviska avdelning Gribanov, där det sägs att tidigare avgivna förklaringar att Wallenberg icke fanns på Sovjetunionens territorium var uttömmande och slutgiltiga samt att det var omöjligt att godtaga av svenska re-

geringen åberopade vittnesmål, "vilka strida mot fakta framkomna som resultat av en av vederbörande sovjetiska organ verkställd noggrann undersökning". Det är först i Gromykos memorandum som Smoltsovs rapport dyker upp och det finns anledning betvivla att den existerat dessförinnan.

Då man i det sovjetiska utrikesministeriet tagit del av det överväldigande vittnesmaterial som överlämnats dit vid statsminister Erlanders Moskva-besök, har man synbarligen insett att man inte längre kunde förneka Wallenbergs fångenskap inom Sovjetunionen och att man således måste erkänna att utrikesminsteriets tidigare uppgifter varit oriktiga. I denna situation har man framfört uppgiften att utrikesministeriet på grund av Abakumovs brottsliga verksamhet hållits i okunnighet om Wallenbergs fångenskap. Smoltsovs rapport åberopades därvid för att visa att Abakumov haft med Wallenbergs fångenskap att göra. Därjämte kunde ytterligare ett ändamål vinnas med denna rapport, nämligen att Wallenberg skulle ha avlidit i juli 1947 eller således kort tid efter den tidpunkt, då han enligt det överlämnade vittnesmaterialet bortförts från den cell i Lefortovskajafängelset, där han senast haft kontakt med något av vittnena. Därmed skulle den nya sovjetregimen kunna helt befrias från ansvar för Wallenbergs fångenskap.

Sovjetmyndigheterna lär i andra fall, då bevisning framlagts om att en person befunnit sig i sovjetisk fångenskap, ha svarat med en dödsattest, som till tiden förlagts efter den dag bevisningen avsett. Makarna Villius omnämner att den svenska regeringen av denna anledning skulla ha varnats för att visa upp vittnesutsagorna, men anför att, om sovjetmyndigheterna verkligen velat tillverka en dödförklaring för Wallenberg, borde det naturliga vara att förlägga dennes död efter den tidpunkt, som var den senaste som angivits i någon av utsagorna då kontakt upprätthållits med Wallenberg, vilket enligt Claudio de Mohrs utsaga var april 1948. Då så inte skett var det enligt makarna Villius mening fel att påstå att dödförklaringen anpassats efter fångarnas utsagor (sid. 144-145). En granskning av vittnesmaterialet ger emellertid vid handen att Wallenberg förflyttats från cell nr 203 i slutet av februari 1947 och att andra fångar därefter införts i cellen. Därmed måste kontakten mellan Wallenberg och hans dittillsvarande cellgranne de Mohr ha brutits, varför dennes tidsbestämning får anses ha berott på minnesfel. Även makarna Villius har funnit att Wallenberg bortförts från cell nr 203 i slutet av februari 1947 (sid. 154). Man får antaga att utrikesministeriet, som haft mycket god tid för granskning av materialet, kommit till samma resultat och förlagt Wallenbergs dödsdag i enlighet därmed.

I fråga om en schweizare vid namn Brugger, som berättat att han i augusti 1954 stått i knackningskontakt med Wallenberg i Vladimirfängelsets sjukavdelning, anför makarna Villius, att de berättelser om denna kontakt, som Brugger lämnat dels vid ett år 1958 hållet förhör inför en svensk tjänsteman och dels tre veckor senare i en tidningsartikel, skilt sig på flera punkter och att starka misstankar kunde riktas mot ett vittne, som på kort tid förändrat sin version om vad som förevarit (sid. 120-122). Det får dock anses mänskligt om en person vid skilda tillfällen på något olika sätt återger ordalydelsen i samtal, som ägt rum fyra år tidigare. Docent Villius borde ha en viss förståelse härför. I ett föredrag, som han hållit i TV den 2 februari 1965 eller samma år som makarnas bok blivit färdigställd, har han refererat Bruggers berättelse med följande tillägg: "Det finns också andra, som berättat att Wallenberg befunnit sig i Vladimir och hållits fången där. Berättelserna innehåller likartade uppgifter utan att vara beroende av varandra och det är mycket svårt att tänka sig att samtliga dessa berättelser, en av dem avgiven under ed, skulle vara falska." Beträffande Smoltsovs rapport har docent Villius i samma föredrag gjort följande uttalande: "Men med all sannolikhet så är det här dokumentet antingen förfalskat eller så avser det inte Raoul Wallenberg. Det finns nämligen en rad uppgifter som ger vid handen att Wallenberg var i livet långt efter 1947."

Makarna Villius påtalar vidare att vittnesutsagorna från Vladimir är fattiga på sådana detaljer, som gjort Ljubljanka- och Lefortovskaja-utsagorna så bärkraftiga (sid. 129). De synes därvid förbise att de senare återger meddelanden, som lämnats under en gemensam fängelsevistelse, vilken pågått under månader och år, medan utsagorna från Vladimir på grund av Wallenbergs isolering återger meddelanden som han haft tillfälle att lämna någon enstaka dag eller några få dagar.

Professor Nanna Svartz har berättat att hon i januari 1961 träffat en rysk läkarkollega i Moskva, vilken på hennes förfrågan angående Wallenberg sagt att han kände till fallet samt att den efterfrågade var i mycket dåligt tillstånd och befann sig på mentalsjukhus. Sedan hennes sagesman tillkallat en rysk läkarkollega och därefter avlägsnat sig, hade professor Svartz orienterat denne om fallet och på hans begäran nedskrivit Wallenbergs namn på ett papper. På fråga av professor Svartz om hon som läkare kunde föra hem Wallenberg till Sverige hade han sagt att ett sådant tillvägagånssätt inte var omöjligt men att hon skulle tala därom med biträdande utrikesminister Semjonov, som hon kände från hans vistelse i Sverige. På kvällen samma dag hade hon ånyo sammanträffat med kollegan,

som då meddelat att han och sagesmannen rådgjort med varandra om saken och att hon fick skriva till Semjonov och säga denne att både kollegan och sagesmannen rått henne att vända sig till honom. Sedan Erlander därefter i brev till Chrustjev meddelat denne professor Svartz berättelse och framlagt förslag beträffande Wallenbergs hemsändande, hade sagesmannen uppkallats till Chrustjev och fått en skarp tillrättavisning av denne. Efteråt hade han för professor Svartz uppgivit att han ingenting visste om Wallenberg och att samtalet med professor Svartz på grund av missförstånd tolkats felaktigt.

Makarna Villius har framlagt en vidlyftig argumentering avsedd att visa att professor Svartz utsaga, såsom man från rysk sida sökt göra gällande, berott på missförstånd. Om hennes redogörelse vore riktig, finner makarna det vara minst sagt absurt att de två ryska vetenskapsmännen, som blandat sig i en hemlig affär i en totalitär stat, fritt skulle låta en privatperson från det land, inför vilket man önskade dölja saken, omtala för Semjonov att de pratat bredvid munnen. Om man däremot utginge från att sagesmannen missuppfattats, uppstod inga svårigheter. Denne skulle således endast ha orienterat sin kollega om att professor Svartz sökte en i Sovjet försvunnen svensk. Kollegan hade sedan talat med professor Svartz och då fått uppgift om svenskens namn. Kollegans handlande hade varit naturligt. Då han fått höra att professor Svartz kände Semjonov, hade han rått henne att vända sig till denne. Sedan han därefter diskuterat saken med sagesmannen, hade han på kvällen gått med på att professor Svartz fick skriva till Semjonov och nämna att hon talat med både honom och sagesmannen om saken (sid. 129-137).

Makarna Villius utgår tydligen från att missförstånd förelegat endast i fråga om samtalet mellan professor Svartz och sagesmannen, men inte beträffande samtalen mellan henne och kollegan. Vid den diskussion mellan sagesmannen och kollegan, varom den senare talat med professor Svartz på kvällen, måste det ha stått klart för båda att saken gällde den person, vilkens namn angivits på det papper kollegan fått, nämligen Wallenberg. Även under förutsättning att missförstånd förelegat i fråga om samtalet mellan professor Svartz och sagesmannen, borde således de två ryska läkarnas beteende ha förefallit absurt för makarna Villius. Ett fel i makarnas resonemang är tydligen att de antar att dessa läkare haft vetskap om det memorandum, som Gromyko år 1957 sände till Sveriges Moskvaambassadör. Det är emellertid ytterst osannolikt att de haft sådan vetskap. Det får anses naturligt att vid samtal läkare emellan angående en patient, vilkens hemtransport inte gärna kunde ordnas utan sovjetiska myndigheters

medverkan, de två ryska läkarna rått professor Svartz att vända sig till Semjonov, som hon förut kände. Det torde ha varit först sedan sagesmannen blivit tillrättavisad av Chrustjev, som det till fullo gått upp för honom vilken stor politisk betydelse frågan hade, varför han skyllde på missförstånd för att komma ifrån saken.

Professor Svartz har efter bokens utgivning i allo vidhållit sin redogörelse för vad som förekommit vid samtalen och det får anses uppenbart att hon har bättre reda på saken än makarna Villius och att hennes utsaga bör tillmätas större värde än makarnas hypoteser.

Det bör beaktas att uppgifterna i Gromykos memorandum, vilket avgavs först efter upprepade och trängande påminnelser från svensk sida, tillkommit i uppenbart syfte att bortförklara de falska uppgifter som tidigare meddelats av Sovjets utrikesministerium. De vittnesmål åter, som avser Wallenbergs vistelse inom Sovjetunionen efter år 1947, har avgivits spontant av ojäviga personer, som därvid inte framställt några önskemål av ekonomisk eller annan art.

Det synes vara uppenbart, att dessa vittnesmål är mer förtjänta av tilltro än uppgifterna i Gromykos memorandum.

Djursholm den 2 maj 1968

F. v. Dardel

Uppsala den 9 dec. 1968.

Kära farbror Fredrik och tant Maj.

Jag skriver med anledning av denna tråkiga affär med Raouls arvslott. Jag vill från början klargöra , att jag är glad för både er och allas skull att rätten beviljade förlängd preskriptionstid,vilket kanske låter paradoxalt med tanke på inlagorna ,som skrevs i våras .Dock har jag haft tid att tänka igenom denna sak lite bättre och önskar nu klargöra min ståndpunkt så öppenhjärtigt som möjligt, för att undanröja missförstånd. coh för att undvika dem .

Efter Mamma Hildas död fick jag hand om åtskilliga dokument angående Raouls arv.Redan tidigare kände jag ju till att ämnet var kontroversiellt ,men jag hade Mammas och moster Karins versioner,muntligen berättade .Av dokumenten framgick att en del avtal skrevs eller föreslogs från ömse håll, med de mest egendomliga klausuler.Vidare fimns det ett PM, vari det påstås att efter en dödförklaring av Raoul kunde Raouls mor och halvsyskon "anmäla arvsanspråk till Raouls arvslott såsom Raouls rättsinnehavare ".

Jag har så småningom insett att det mesta varit ett verk av utomstående som inte åstadkommit något annat än misstro och osämja familjemedlemmar emellan.

Jag vill alltså fastslå ,att mitt agerande i våras främst berodde på att jag inte var helt insatt i vad det var fråga om ,utan tvärt om belastad med falsk information.Därtill råkade jag ut för att bli bortglömd av häradsrätten ,när farbror Fredriks ansökan om förlängd preskriptionstid kopierades och översändes till berörda dödsbodelägare.Jag fick först reda på det hela av Gitte dagen innan tiden för yttrande utgick,Jag måste erkänna att jag sedan delvis handlade i affekt vid avfattande av inlagorna. Jag ber om överseende om något yttrande verkar alltför kärvt eller på något sätt nedsättande, vilket inte varit min avsikt.

I det följande vill jag klargöra ,hur jag fattat den juridiska synen på problemet ,så att jag kan få tillrättaläggganden av farbror Fredrik,som säkert är bättre insatt.

1) Det har antytts att om inte Raoul fått sitt arv ,så skulle arvsrätten övergå till Raouls närmaste släktingar :föräldrar och halvsyskon. Enligt Å 16:7(1963 års upplaga åsyftas)och Å 16:8 utsäges att"gör icke arvinge efter viss tid (Enligt preskriptionstidsparagraferna) anspråk på sitt arv ,är arvsrätten förverkad och arvet fördelas så ,som arvingen i fråga hade avlidit före arvlåtaren,"Vidare enligt A I, 2: Ä arvinge till den efter vilken arv fallit jämväl avliden och kan bevis ej före-

bringas att han överleft avlåtaren,skall med arvet så förfaras som om han icke överleft denne ."

Jag fattar den kombinerade effekten av dessa lagrum så att de gäller även t.ex. vid dödförklaring och då arvingen icke gjort anspråk före sin död eller datum ,då dödförklaring avgivits ,oavsett om detta skett efter arvslåtarens död eller inte.

2) Utgående från slutsatsen i I) måste man fastslå,att farbror Freds enda avsikt varit att i görligaste mån trygga Raouls rätt till sitt arv Detta har han min fulla förståelse för .Jag vill också på heder och samvete förklara ,att jag inte har minsta avsikt att beröva något som skulle tillkomma Raoul ,om han nu verkligen är i livet.

3) Jag tycker dock att tidsfaktorn icke är oväsentlig i sammanhanget.Varje år som går gör det mindre sannolikt att Raoul återfinnes och till sist måste man dock ersätta den nuvarande preskriptionstidsförlängningen med något annat.Sedan jag läst vad arvslagen har att säga angående preskriptionstid för arvsrätt,kom jag in på 25:e Kap.angående dödförklaring av bortovarande.I§ 7 sägs bl.a.att om en dödförklaring skett och den dödförklarade sedan befinnes vid liv,skall envar ,som i följd av dödförklaringen tillträtt egendom ,bära den åter vilket även gäller avkastningen räknat från den dag man fick vetskap om att den bortovarande befanns vid liv.

Jag fattar inte detta bara som att a) vad Raouls arvingar skulle ärva efter dödförklaringen , återgår till Raoul vid hans ev. återkomst, utan b) även om Raouls arvsrätt förverkas genom en dödförklaring,så återfår han arvsrätten om han sedermera befinnes vara vid liv ,närhelst detta inträffar; vidare att c) eventuella extra beskattningar som skulle belasta en arvslott efter en dödförklaring återbetalas,så att arvslotten återgår opåverkad av skatter till den felaktigt dödförklarade arvingen.

Jag fattar därför begreppet "dödförklaring som ett "verktyg"i stil med dödandet av t.ex. en inteckning,vilket ju inte har med fysisk död att göra .Jag förstår att speciellt Maj har svårt att förlika sig med uttrycket ,men man om förutsätter att Raoul är i livet ,måste en dödförklaring ge Raoul större möjligheter att med tiden få sitt arv oavkortat.Skulle en dödförklaring inte ske och Raoul förlora arvsrätten om fyra och ett halvt år ,är vi övriga arvingar inte skyldiga (även om vi är villiga) att återlämna arvet till Raoul ,för det andra blir det mycket krångel med skattemyndigheterna att undvika en hög gåvoskatt ,då vi överlåter egendomen till Raoul.

Slutligen ha vi problemet med lösöre .Förra veckan talade jag med moster Karin, som jag anser har mest att säga till om i detta sammanhang ,det rör ju ting från hennes föräldrahem .Jag framkastade att om det kom till stånd en uppgörelse av något slag ,så borde tant Maj få vara med och välja en del föremål ,som hon t.ex. skulle sätta värde på att ha i ert hem ,eventuellt som en deposition på livstid.Moster Kajsa hade inget emot detta.Alla här inblandade har ju tämligen mycket förut och vi äro mest intresserade att få en konstruktiv lösning av arvsproblemet mest för principens skull .

Jag är medveten om att detta borde ha skrivits före domslutet angående preskriptionstiden föll, men jag kom mig inte för att tänka igenom det hela förrän efter detta.

Först tänkte jag skriva för att be er att inte taga vårens skriverier alltför personligt ; att man kanske ändå kunde vara på vänskaplig fot ,fast en arvsprocess var i görningen ,samt för att förklara att vi på vår sida inte hade för avsikt att överklaga domslutet.I denna veva försökte jag alltså att få en klarare aspekt på hela problemkomplexet,och resultatet blev detta brev.

Jag vore tacksam om jag kunde få några synpunkter vid tillfälle och hoppas att ni inte tar illa upp att jag vill få klarhet i hur ni ser på saken från ert håll.

De bästa hälsningar från er tillgivna Gustaf

Fredrik von Dardel
Auravägen 25 . Djursholm . 2I. I2 . I968

Kära Gustaf ,

Tack för ditt brev den 9 december . Det gläder mig att du nu i efterhand är med på preskriptionstidens förlä längning . Efter vår skriftväxlining i våras kan det vara på tiden att återgå till tidigare vänskapligare förhållanden . Du bör emellertid förstå att det för moster Maj och mig varit tungt att utöver sorgen över Raouls olycksöde känna det misstroende som mött oss då vi gjort gällande att han fanns i livet . Hur ofta ha vi ej under årens lopp alltifrån år I945 , då han togs tillfånga ,fått höra att han nog var död .

Enligt Nanna Svartz vittnesmål , som inte kan betvivlas , har en högt kvalificerad rysk vetenskapsman år I96I förklarat att Raoul då befann sig på ett mentalsjuk - hus i Sovjet. En rysk författare vid namn Tarsjis, som år I967 besökte Sverige , har därvid berättat om en sjukvårdsanstalt i närheten av Moskva , där 80% av patienterna varit f.d. Kommunister , som var fullt friska och inte fick annan behandling än mental eller kroppslig bedövning . Det är mycket möjligt,att Raoul befinner sig på en sådan anstalt , där patienterna inte har annan sinnessjukdom än att de inte är kommunister .

Du åberopar i ditt brev ärvdabalkens kap. I6§I och kap I § 2 . Enligt dessa lagrum skall Raouls arvslott , om han inte anmäler sig före preskriptionstidens utgång , fördelas mellan moster Karin och din mammas barn . Om Raoul, såsom du ifrågasätter , skulle dödförklaras , komme däremot hans arvslott att fördelas på annat sätt. I ärvdabalkens25kap pitel stadgas att, om någon är borta och om tio år förflutit sedan han veterligt sist varit vid liv , får ansökas göras om hans dödförklaring . I händelse han befunnit sig i livsfara, då han veterligen sist varit vid liv, får ansökan göras redan tre år efteråt . I Raouls fall är sistnämnda tidsperiod inte tillämplig , då han inte befann sig i livsfara , när han veter - ligen senast varit vid liv , utan man måste här tillämpa en period av tio år. När ansökan om dödförklaring görs , skall

rätten utfärda en kungörelse med kallelse till den bortovarande att senast viss deg , högst ett år därefter , anmäla sig hos rätten . Har denna dag gått till ända utan att han anmält sig , skall han förklaras för död och skall han anses ha avlidit vid utgången av den tioårsperiod som ~~förflut~~ tit förflutit sedan han veterligen sist varit vid liv . Om denna period räknas från den 27 januari I96I , då han enligt Nanna Svartz' sagesman befunnit sig på ett mentalsjukh hus , skall således hans dödsdag anses inträffa den 27januari I97I. Om tioårsperioden i stället räknas från den I7 januari I945, då han lämnade Budapest, skall dödsdagen anses ha inträffat den I7 januari I955. I båda fallen skall dödsdagen anses infalla efter tiden för din mormors död, varför arvslotten skulle komma att fördelas mellan Raouls närmaste arvingar med skyldighet för dem att vid hans ev. hemkomståterbära den till honom.

Jag skulle gärna vilja se att någon lösning av Raouls arvsfråga kunde uppnås . Då vi i vårt arbete för Raoul utgått från att han alltjämt är i livet och att våra myndigheter förr eller senare skall kunna rädda honom från fångenskapen , ha vi naturligtvis hittills inte kunnat tänka på någon dödförklaring. En sådan skulle få en ödesdiger inverkan på arbetet för hans räddning . Jag ämnar emellertid råd göra med överförmyndaren om möjligheterna för att utan användning av dödförklaring träffa någon form för en definitiv lösning av arvsfågan.Sen jag därefter tänkt igenom saken kommer jag nog att underrätta dig om resultatet.Jag undrar om du företräder din moster och dina systrar i den här saken .

I fråga om de lösören, som ingå i Raouls arvslott, vill jag nämna att de äro deponerade på olika håll:

I) en del äldre kinesiskt porslin på Ostasiatiskamuséet,
2) bordssilver,nipper m.m.hos Enskilda banken ,
3) fyra stolar (vita i rococostil) på vårt vindskontor.
4) några mattor hos Saltsjöbadstvätten,
5) övriga lösören (huvudsakligen porslin , möbler och tavlor) hos Freys Express .

Varken ~~varken~~ Maj eller jag ha i nuvarande läge någon lust att , som du tycks ifrågasätta , ta några flera av Raouls saker i deposition än de fyra stolar , som stå på vår vind och som vi ämna flytta över till Freys Express,

Då julen snart är inne be Maj och jag att få önska dig och de dina en glad jul och ett gott nytt år. Från tillgivna

Fredrik von Dardel

Ä 17 / 1968 BÄ 11 /68

Beslut

meddelat av Södertörns domsagas häradsrätt å tingshuset i Stockholm den 15 november 1968.

Sökande:

före detta överdirektören Fredrik von Dardel, Auravägen 25, Djursholm, i egenskap av god man för bortovarande Raoul Gustaf Wallenberg.

Motparter:

fru Karin Falkman, Styrmansgatan 1, Stockholm, ävensom i egenskap av delägare i boet efter fru Ebba Maria Sassnitza (Nita) Wallenberg från Lidingö - fru Ann Vibeke Höhne, Krøyers vej 28, Aarhus, Danmark, fru Alice Ebba Birgitte Wallenberg. Stora Sjötullen, Blockhusudden, Stockholm, och amanuensen Gustaf Samuel Söderlund, Stavkärnvägen 11, Uppsala.

Fru Annie Marie Sophie Gustava Wallenberg från Saltsjöbaden avled den 31 oktober 1952 och efterlämnade som dödsbodelägare Raoul Wallenberg, Karin Falkman och Nita Wallenberg.

Häradsrätten har i Post- och Inries tidningar av den 7 april 1955 låtit intaga en kungörelse jämlikt 9kap. 1§ lagen den 8 juni 1928 om arv, att arv efter Annie Wallenberg tillfallit Raoul Wallenberg.

Genom beslut den 4 november 1958 har häradsrätten jämlikt lagen den lagen den 28 februari 1958 om förlängning av tid för preskription av rätt till arv eller testamente förordnat, att den tid, inom vilken Raoul Wallenberg hade att göra sin rätt till arvet efter Annie Wallenberg gällande förlängdes med fem år, räknat från den 7 april 1958.

avg. 27:-kr Sökanden

Därefter har häradsrätten genom beslut den 29 april 1963 jämlikt förenämnda lag den 28 februari 1958 i dess genom lag den 11 maj 1962 ändrade lydelse förordnat att den tid, inom vilken Raoul Wallenberg hade att göra sin rätt till arvet efter Annie Wallenberg gällande , gällande förlängdes med ytterligare fem år , räknat från den 7 april 1963.

Gode mannen har i en den 16 januari 1968 till häradsrätten inkommen ansökan hemställt att den tid ,inom vilken Raoul Wallenberg hade att göra sin rätt till arvet gällande,måtte av häradsrätten förlängas ytterligare fem år.,räknat från den 7 april.1968.

Som skäl för sin hemställan har gode mannen anfört :Några säkra uppgifter om Raoul Wallenbergs nuvarande belägenhet har icke kunnat erhållas.På grund av issa underrättelser som angives i Utrikesdepartementets åren 1956 och 1965 utgivna vitböcker om Raoul Wallenberg har man emellertid anledning att räkna med möjligheten av att han fortfarande lever inom Sovjetuniomen.

Karin Falkman och medparter har i avgiven förklaring uttalat den uppfattningen att proskriptionstiden icke borde förlängas ytterligare eftersom det finge anses osannolikt att Raoul Wallenberg ännu vore i livet.

1958 års lag föranleddes av de extraordinära förhållanden som hade skapats genom det senaste världskriget och efterverkningarna däravLagen tillkom närmast med tanke på att fall kunde förekomma då det då det skulle vara synnerligen obilligt att en bortovarande arvinge som utan egen förskyllan skulle varit oförmögen att bevaka sin rätt, gick denna förlustig,efter en så kort tid som fem år.

Även om det såsom förklarandena gör gällande skulle anses osannolikt att Raoul Wallenberg alltjämt är i livet,framgår dock av den förebragta utredningen att det ej kan anses uteslutet att så är fallet. På grund härav och då man från berörda svenska myndigheters sida uppenbarligen kommer att följa varje spår ,som kan skapa klarhet om hans öde,anser häradsrätten skäl föreligga för ytterligare förlängning av preskriptionen.

Häradsrätten förordnar jämlikt förenämnda lag den 28 februari 1958 i dess genom lag den 1 december 1967 ändrade lydelse att den tid, inom vilken Raoul Wallenberg har att göra sin rätt till arvet efter Annie Wallenberg gällande ,förlänges med ytterligare fem år ,räknat från den 7 april 1968.

Kungörelse härom skall ,sedan beslutet vunnit laga kraft ,genom rättens försorg införas i allmänna tidningarna.

Talan mot detta beslut föres genom besvär ,Vill part anföra besvär

mot beslutet ,skallhan inom två veckor från denna dag eller sist den 29 november 1968 före tjänstetidens slut till häradsrätten , postadressHögbergsgatan 52 ,116 20 Stockholm ,inkomma med sin till Svea hovrätt ställda besvärsinlaga.Inlaga eller annan handling må till rätten inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

På häradsrättens vägnar:

Karl W. Modigh

/Karl W.Modigh/

Vidimeras i tjänsten:

Solveig Morin

Enligt meddelande från domsagan har kungörelse införts d.19 dec.1968.